

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקָרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתָיו" (ישעיה נז' יט') 0

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:21

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:36 ר"ת 21:21

ערש"ק כ' תמוז תשע"ג (28.6.13)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרִי יְרַמֶּיהָ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

מבואר מדברי התרגום של רבי יונתן בן עוזיאל, שפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ, שזכה לעלות חי בסערה השמימה, ולהפוך למלאך – והוא אשר עתיד לבשר לנו על הגאולה העתידה – וכל זאת בזכות שקנא קנאת ה', והרג את זמרי בן סלוא, שחטא עם כזבי בת צור המדינית.

וכך גם כתוב במדרש: "אמר רבי שמעון בן לקיש: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ. אמר לו הקב"ה (לפִּינְחָס): אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה – אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתיד לתן (=לעשות) שלום ביני לבין בני, שנאמר (מלאכי ג', כג'-כד'): 'הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה'... והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם'. וצריכים אנו להבין, מדוע זכה פִּינְחָס, מידה כנגד מידה, לשכר שכזה – להיות אליהו הנביא, שיבשר על הגאולה העתידה באחרית הימים?

נקדים להביא את דברי חז"ל בגמרא, המכנים כל בעיה וקושיה שלא נפתרה בתואר "תיקו". וכונת חז"ל היא ש"תיקו" הוא ראשי תיבות של "תשבי יתרחץ קושיות ואיבעיות (=בעיות)" (תשבי הוא אליהו הנביא, כפי שכתוב במלכים (א', י'): "ויאמר אליהו התשבי מתשבי גלעד...").

ונשאלת השאלה, מדוע באמת זכה דוקא אליהו הנביא לפתור את כל ספיקות התורה בגאולה העתידה לבוא ביאור נפלא על-כף אנו למדים מדברי המקובל האלקי רבי נתן שפירא זצ"ל, כפי שכתב בפרושו על "ספר הגלגולים" (פרק נב'): נראה לי שאלהו התשבי הוא שיפרש לעתיד לבוא את הקושיות ואיבעיות (=הבעיות) שבתורה, ועל-ידי כך יגשר בין כל שיטות תלמידי החכמים ויתן שלום בניהם, וזהו שנאמר: "הנני נתן לו את בריתי שלום" – שכן, המלה "את" היא ראשי תיבות אליהו תשבי, ו"בריתי" היא התורה הקדושה (שנאמר: "כה

אמר יהוה אם לא בריתי יומם וליילה חקות שמים וארץ לא שמת" (ירמיה לג', כה)), ו"שלום" – הכונה היא שאליהו הנביא יעשה שלום בין תלמידי חכמים, המרבים שלום בעולם. ולכל זה זכה פִּינְחָס (=אליהו) בשביל שאמר למשה רבנו: "לא למדתני רבנו, שהבועל ארמית – קנאים פוגעים בו?". ומאחר והזכיר הלכה זו לרבנו, לכן יזכה, לעתיד לבוא, שהוא יהיה לפה למשה רבנו, ויפרש ויתרחץ את כל הקושיות והבעיות שבתורה.

ומוסיף על-כף הרה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן ואומר: והנה, האיר ה' את עיני, למצוא ביאור, מדוע השתמשו חז"ל לגבי כל בעיה וקושיה שלא נפתרו בתואר "תיקו". על-פי המובא בזהר הקדוש (צו כו'): "תיקו חסר ו' דלית ליה תיקון חסר נון דאיהו עלמא דאתי" (=תיקו חסר ו', שאין לו תיקון, כיון שחסר נון, שהוא מהעולם הבא). דהינו, אומר הזהר הקדוש, שהמלה "תיקו" היא בעצם המלה "תיקון", אלא שחסרה לה האות נ', שרומזת על עולם הבא.

ונראה לבאר את דברי הזהר הקדוש על-פי מה שאמרו חז"ל בגמרא (ר"ה כא'): "חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכלן ניתנו למשה, חסר אחד (=49), שנאמר (תהילים ח', ו'): 'ותחסרהו מעט מאלהים'".

לפי זה יש לומר, שכל ההלכות שלא נפשטו (=נתבארו) ונשארו בספק עד לעתיד לבוא, זאת מכיון שחסר את שער ה-נ' (=חמישים) מחמישים שערי הבינה. ומכיון שלעתיד לבוא יתגלה שער ה-נ' יהיה תיקון לענין זה, ויתבארו גם כל הספקות שבתורה.

וזהו שאומר הזהר הקדוש, שהמלה "תיקו" היא מלת תיקון חסר ו', כדי להורות שכל הספקות שבתורה הם מחמת שחסר שער ה-נ' של חמישים שערי בינה. ורק לעתיד, כשיבוא המשיח יתגלה שער ה-נ', ויהיה תיקון לאותן ספיקות ובעיות, כפי שרמזו בראשי התיבות משיח: משיח יגלה שער חמישים. נמצאנו למדים מכל זה, שמה שיזכה אליהו הנביא, לעתיד לבוא, לגלות לנו את כל הספיקות שבתורה, הוא מחמת שיזכה להשיג את שער ה-נ' (=חמישים). ונראה שעל-כף רמז הקב"ה למשה רבנו, כאשר אמר לו: "הלא אנכי יי ועתה לך ואנכי אהיה עם

פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר". הַנְּה, "הֲלֹא אֲנֹכִי יְיָ וְעַתָּה לֵךְ" – רֵאשִׁי תִּיבּוֹת אֲלֵיהֶוּ. דְּהִינוּ, לְעֵתִיד לְבוֹא יִתְגַּלֶּה אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא, שְׁיִגְלֶה אֶת שַׁעַר הַגִּ' ("לֵךְ" גַּמְטְרִיָּה חֲמִשִּׁים), וְעַל-יְדֵי כֶּךָ יִתְבַּרְרוּ כָּל הַסְּפָקוֹת וְהַבְּעִיּוֹת. "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי"

עַל הַפְּתוּב בְּפִרְשָׁתוֹ, פִּרְשַׁת "פִּינְחָס": "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפִלּוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹא, לְחֻצְרֵן מִשְׁפַּחַת הַחֻצְרוֹנִי...". פִּרְשׁ רַש"י: "לְפִי שְׁהִיוּ הָאוּמוֹת מְבֹזֵין אוֹתָם (=אֶת יִשְׂרָאֵל), (וְאוֹמְרִים): מַה אֵלוּ מִתִּיחֲסִין עַל שְׁבִטֵיהֶם? סְבוּרִין הֵם (=וְדָאֵי חוֹשְׁבִים הֵם, יִשְׂרָאֵל), שְׁלֹא שְׁלִטּוֹ הַמְצָרִים בְּאֻמוֹתֵיהֶם? (=נְשׂוֹת יִשְׂרָאֵל) (שְׁהָרִי), אִם בְּגוֹפֶם הָיוּ מוֹשְׁלִים (הַמְצָרִים), קָל וְחֹמֶר בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם!

(וּכְדֵי לְהַפְרִיךְ מַחֲשָׁבוֹת זְדוּן אֵלוּ שֶׁל הַגּוֹיִים)... הֵטִיל הַקַּב"ה אֶת שְׁמוֹ (=יְה) עֲלֵיהֶם – ה"א מְצַד זֶה, וְיִו"ד מְצַד זֶה – לֹמֵר: מַעִיד אֲנִי עֲלֵיהֶם, שְׁהֵם בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם (וְלִכֵּן כְּתוּב: "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפִלּוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹא..."). וְזֶהוּ מַה שְׁמִפּוֹרֵשׁ עַל-יְדֵי דָוִד (תְּהִלִּים קַכ"ב): 'שְׁבִטֵי יְה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל'. הַשֵּׁם הַזֶּה (=יְה) מַעִיד עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל) (שְׁהֵם מִתִּיחֲסִים) לְשְׁבִטֵיהֶם".

אוֹלָם יֵשׁ לָנוּ לְשִׂאוֹל. שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יְה, וּמְדוּעַ הוּא כְּתוּב כִּאֵן לְהִיפֵךְ – קוֹדֶם ה', וְאַחַר-כֵּךְ י' (כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "חֲנֹכִי, הַפְּלֹא")?

הַסֵּבֵר נִפְלֵא עַל-כֵּךָ מִבֵּיא הָאֲדוּמוֹר מִמִּישְׁקוּלֵץ שְׁלִיט"א, עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּגַמְרָא (סוּטָה יז): "דְּרִישׁ (=דְּרִשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂזוּכוּ – שְׁכִינָה בִּינֵיהֶן (יְה), לֹא זָכוּ – אִשׁ אוֹכְלַתֵּן". וּפִרְשׁ רַש"י זצ"ל: "שְׁכִינָה בִּינֵיהֶן – שְׁהָרִי חֵלֶק (הַקַּב"ה) אֶת שְׁמוֹ, וְשָׁכְנוּ בִּינֵיהֶן: יו"ד בְּאִישׁ ו-ה"א בְּאִשָּׁה".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ נָתַן הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת י' בְּאִישׁ וְאֶת הָאוֹת ה' בְּאִשָּׁה?

וְתַרְץ ה"קָרֵן דָּוִד", וְאָמַר, שְׁהִנֵּה כְּתוּב (יְשַׁעְיָה כו, ד'): "...כִּי בִיָּה ה' צוּר עוֹלָמִים". וּמְבוֹאֵר בְּגַמְרָא (מִנְחוֹת כט),

שְׁהַקַּב"ה צוּר/צִיר וּבְרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתֵיּוֹת יְה: הָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְּאוֹת י', וְהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ה'.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֵר, מְדוּעַ הִשְׁרָה הַקַּב"ה דוֹקָא אֶת הַשֵּׁם יְה/ אֶצֶל הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. שְׁכֵן, הָאוֹת י' אֶצֶל הָאִישׁ בְּאֵה לְרִמּוֹ שְׁהָאִישׁ צָרִיךְ לְעִסוֹק בְּעִנְיַי הָעוֹלָם הַבָּא – דְּהִינוּ, לְעִסוֹק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְהָאוֹת ה' שְׁהִיא אֶצֶל הָאִשָּׁה בְּאֵה לְרִמּוֹ שְׁהִיא צָרִיכָה לְסִיעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְּנַת עִנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְלִכֵּן אוֹמְרִים חו"ל (בְּבֵא מִצִּיעָא נט), שְׁבַמִּילֵי דְשַׁמְיָא (=בְּעִנְיַנִּים הַרוֹחֲנִיִּים) תִּשְׁמַע הָאִשָּׁה בְּעִצַּת בְּעָלָהּ, וְאִילוּ בְּמִילֵי דְעִלְמָא (=בְּעִנְיַנִּים גַּשְׁמִיִּים) יִשְׁמַע הַבַּעַל בְּעִצַּת אִשְׁתּוֹ.

וְהַנְּה, כִּאֲשֶׁר הָאִשָּׁה מְקַבְּלַת עַל עֲצָמָה לְעִסוֹק בְּעִנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שְׁבַעֲלָהּ יוֹכֵל לְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה וְעִבּוּדַת ה' יִתְבַּרְךָ, הָרִי הֵם בְּבַחֲנֵינַת "יִשְׁשַׁכָּר וְזוּבֹלָן", שְׁעֲלֵיהֶם אוֹמֵר יַעֲקֹב בְּבִרְכָתוֹ: "זְבוּלָן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵּן...".

וּמִפְּרֵשׁ הַמְּדַרְשׁ: "זְבוּלָן עוֹסֵק בְּפִרְקַמְטִיא (=בְּמִסְחָר) וּמִמְצִיא מְזוּן לְשִׁבְטֵי יִשְׁשַׁכָּר, וְהֵם (בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר) עוֹסְקִים בְּתוֹרָה. כְּפִי שְׁגַם אָמַר מֹשֶׁה (בְּבִרְכָתוֹ לְשִׁבְטֵים לְפָנָי מוֹתוֹ): "שְׁמַח זְבוּלָן בְּצִאתוֹ, וְיִשְׁשַׁכָּר בְּאֵה לְיָד" (דְּבָרִים ל"ג, י"ח)

– זְבוּלָן יוֹצֵא בְּפִרְקַמְטִיא (=בְּמִסְחָר), וְיִשְׁשַׁכָּר עוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּאֵה לְיָד. וְעַל-כֵּךָ שְׁאֵל רַש"י (שָׁם), מְדוּעַ הִקְדִּימָה הַתּוֹרָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכָּר (=לּוֹמֵד הַתּוֹרָה)? אֵלָּא, לֹמֵר לֵךְ שְׁכָל תּוֹרָתוֹ שֶׁל יִשְׁשַׁכָּר הִיא בְּזָכוֹת זְבוּלָן, שְׁהִיא מְפָרְנָסוּ.

לְפִי זֶה מְתוֹרֵץ הֵיטֵב מַה שְׁשָׂאֲלָנוּ, לְמַה הִקְדִּימָה הַתּוֹרָה אֶת הָאוֹת ה' לְפָנָי הָאוֹת י' ("חֲנֹכִי, הַפְּלֹא"), שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יְה, קוֹדֶם י' וְאַחַר-כֵּךְ ה' אֵלָּא, זֹאת כְּדֵי לְרִמּוֹז לָנוּ, שְׁאִם הָאִשָּׁה מְקַבְּלַת עַל עֲצָמָה לְאִפְשָׁר לְבַעֲלָהּ לְעִסוֹק וּלְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מְקַדִּימָה אוֹתָהּ הַתּוֹרָה לְפָנָי בְּעָלָהּ, כְּמוֹ שְׁהִקְדִּימָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכָּר (=לּוֹמֵד הַתּוֹרָה) – כְּדֵי לְרִמּוֹז, שְׁכָל תּוֹרַת בְּעָלָהּ הִיא בְּזָכוֹתָהּ, כְּפִי שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו: "שְׁלִי וְשִׁלְכֶם (=שְׁכָר לִימוּד תּוֹרָתִי וְתוֹרַתְכֶם) – שְׁלָה (=שֶׁל אִשְׁתִּי) הוּא.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם"

הַצַּדִּיק רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרֵיץ, מִתְּלַמְדֵי הַבַּעַש"ט, הָיָה קִנְאִי לְלֹא פְּשׁוּרוֹת, וְנִהְיָ לְהַתְּבַדֵּד וּלְהִיבָדֵל מִחֻבְרַת אֲנָשִׁים. אָמַר עָלָיו פֶּעַם הַמְּגִיד רַבִּי דָב בְּעַר מְמֹרֵיץ, בְּשַׁעַה שֶׁל בְּדִיחוֹת הַדַּעַת: פְּרָשִׁיּוֹת חֶקֶת וּבִלְק נִקְרָאוֹת בְּתַפּוּצוֹת בְּאוֹתָהּ שַׁבַּת (מְחוּבְּרוֹת). וְהוּא הִדִּין לְגַבִּי פְּרָשִׁיּוֹת מְטוֹת מְסַעֲי, שְׁהֵן בְּדָרְךָ כָּלִל מְחוּבְּרוֹת. רַק הַפְּרָשָׁה שְׁפִינְיָהוּ, פִּרְשַׁת פִּינְחָס – הִיא לְעוֹלָם נִפְרָדַת וְעוֹמְדַת בְּפָנָי עֲצָמָה. הַטַּעַם לְכֵךָ – הוֹסִיף הַמְּגִיד מְמֹרֵיץ' – כִּיּוֹן שְׁפִינְחָס הָיָה קִנְאִי מוֹפְלָג, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם" – לְכֹן הוּא שְׁרוּי תְּמִיד בְּבִדְיוֹת, וְאִינוּ מִתְּחַבֵּר לְאַחֲרִים...

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקְרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתַי" (ישעיה נז' יט') 0

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:21

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:36 ר"ת 21:21

ערש"ק כ' תמוז תשע"ג (28.6.13)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיו". "לְאַלְהֵיו", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיו.

עַל הַכְּתוּב, "לִכֵּן אָמַר: הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֲךָ קָיִם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְאוּלְתָּא בְּסוּף יוּמַיָּא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ=) אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֲךָ קָיִם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים). וְעַל הַמַּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנִּהְלָה פִּינְחָס עִם מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה, כּוֹתֵב הַזֹּהָר הַקְּדוֹשׁ (פִּינְחָס ר'ז'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חֲמָא? חֲמָא אֶת מ' דָּא דְהוּה טָאס בְּרַקִּיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאֲךָ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיְתָה טָסָה בְּרַקִּיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְהוּוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת).

וּמִבּוֹאֵר עוֹד בַּזֹּהָר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלְּאָה דָם, שֶׁהִיְתָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֵאשִׁים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּין בְּחוֹכְמָתוֹ שֶׁזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכַלּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֹּהָר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאֲךָ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתֵיּוֹת ו"ת, כְּדִי לַעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלַעַם בְּשִׂיטִים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמְמַשִּׁיךְ שֵׁם הַזֹּהָר וּמְבַאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיְתָה סִימֵן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן לְהִבְיֵא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיְתָה טָסָה מֵעַל רֵאשׁ אָדָם הָרֵאשׁוֹן...וְהִיְתָה מְחַכָּה לְאוֹתֵיּוֹת ו"ת (שֶׁל) וְתַקַּח...וְתֹאכַל וְתִתֵּן...וְתִפְקַחְנָה...כְּדִי שְׂיִצְטַרְפוּ הָאוֹתֵיּוֹת "מוֹת".

עֲנִין זֶה מִבּוֹאֵר בִּיתֵר שֶׁאֵת בַּזֹּהָר חֲדָשׁ (מְדַרֵּשׁ אִיכָּה קִיא), שֶׁטָרַם שֶׁחֲטָאוּ אָדָם וְחוּה בְּעֵץ הַדַּעַת, פְּרַחָה הָאוֹת מ' שֶׁל "מוֹת" עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא הִיְתָה מְחוּבְּרַת כָּלֵל עִם הָאוֹתֵיּוֹת "ו"ת". וְלִכֵּן, לֹא הָיָה יָכוֹל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת לְשַׁלוֹט בָּהֶם. אֲבָל, כְּאֲשֶׁר בָּא הַנְּחֻשׁ הַקְּדוֹמוֹנִי, וּפְתָה אֶת חוּה לְאָכוֹל מֵעֵץ הַדַּעַת (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְתַקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכַל וְתִתֵּן גַּם לְאִישֶׁה"), הִנֵּה, כְּאֲשֶׁר לְקַחָה "מִפְּרִיו" שֶׁל עֵץ הַדַּעַת, עוֹרְרָה חוּה אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל "מִפְּרִיו", וְכִתּוּצָאָה מִכָּךְ גַּם אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל מוֹת (שֶׁכְּאִמּוֹר פְּרַחָה בְּאוֹרֵי), וְעַל-יְדֵי כֵךְ הִתְחַבְּרָה הָאוֹת מ' עִם הָאוֹתֵיּוֹת "ו"ת", שֶׁהִמְתִּינּוּ בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְנִתְקַבַּל צִירוּף שֶׁל "מוֹת" בְּאַרְבַּע הַרוּחוֹת, וְלִכֵּן כְּתוּב אַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת ו"ת": "וְתַקַּח...וְתֹאכַל וְתִתֵּן...וְתִפְקַחְנָה" – לוֹמֵר לָךְ, שֶׁהָאוֹת מ' הִתְחַבְּרָה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם לְצִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל הָעוֹלָם, לֹא עָלֵינוּ.

נִפְלֵא מָה שֶׁכְּתוּב ה"זֶרַע אֱמֶת" לַהֲרַה"ק מְרַאפְּשִׁין ("וַאֲרֵא"), שֶׁעַל-יְדֵי שִׁיעֲבוּד יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הָיָה תִּיקוּן לְאַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת ו"ת, וְעַל-כֵּן רִמּוֹ הַנְּבִיא (נְחֻמִּיָּה ט', ח'-י'): "וְתַקַּח אֶת דְּבַרְיֶךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה...וְתֵרָא אֶת עֲנֵי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם...וְתִתֵּן אֹתָם וּמִפְתִּים בְּפִרְעָה וּבְכָל עֲבָדָיו...וְתַעֲשֶׂה לָךְ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה".

וּמוֹסִיף ה"זֶרַע אֱמֶת" וְאוֹמֵר, שֶׁהִתִּיקוּן שֶׁל הָאוֹת מ' (שֶׁל מוֹת) הִיְתָה עַל-יְדֵי שֶׁקָּבַל מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה בְּמִשְׁךְ מ' יָמִים, שָׂאוּ נִתְבַּטְּלָה הַמִּיתָה. אֲלָא, שֶׁלְצַעֲרֵנוּ, עַל-יְדֵי חֲטָא הַעֲגָל חֲזָרָה הַמִּיתָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת רַבָּה לְב', א'): "וְהִמְכַתֵּב מִכְּתָב אֱלֹקִים הוּא, חֲרוֹת עַל הַלְחָת'. מָהוּ חֲרוֹת?...רַבִּי נְחֻמִּיָּה אוֹמֵר: חֲרוֹת (=חֲפֵשׁ) מִמִּלְּאֲךָ הַמּוֹת. אֵךְ כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ בְּחֲטָא הַעֲגָל, חֲזַר מִלְּאֲךָ הַמּוֹת לְמִקּוֹמוֹ.

וְלִכֵּן, בָּא פִּינְחָס, וְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִידָתוֹ שֶׁל יִצְחָק אֲבִינוּ, מִידַת הַגְּבוּרָה, כְּדִי לְהִתְגַּבֵּר עַל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת. (וְלִכֵּן כְּתוּב "פִּינְחָס" מִלָּא, עִם י', שֶׁזֶה בְּגִמְטְרִיָּה "יִצְחָק" (=208)), וְכְאֲשֶׁר הַזְּכִיר פִּינְחָס אֶת הַשֵּׁם הַמְּפוֹרָשׁ, מִיַּד יֵרְדָה הָאוֹת מ' מֵעַל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְתִנַּח אֲצִלוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה כֵךְ מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, שֶׁפִּינְחָס חֲטָף מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת מ', מִיַּד נִרְתַּע וְשָׁב לְאַחֹר. וּפִינְחָס לָקַח אֶת הָאוֹת מ', וְצִרְפָּה לְשִׁמוֹ, וּנְעִשָׂה מְזוּה "רִמַּח" (=אוֹתָהּ הַגְּמִטְרִיָּה), וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר "וַיִּקַּח (פִּינְחָס) רִמַּח בִּידוֹ".

וּכְפִי שֶׁכְּתוּב הַזֹּהָר הַקְּדוֹשׁ (שָׁם): "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֲרֹן הַכֹּהֵן הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – שֶׁהִשִּׁיב אֶת הָאוֹת מ', שֶׁהִיְתָה מִלְּאָה דָם, וּפְרַחָה מֵעַל רֵאשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם" – "בְּתוֹכְכֶם", אוֹתֵיּוֹת "בְּתוֹךְ מ'", שֶׁלְקַח אֶת הָאוֹת מ' מִמִּלְּאֲךָ הַמּוֹת, וּבְזִכּוֹת זֶה "וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי". וְרֵאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁאֲמָרוּ חז"ל (סוּפָה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקָּב"ה לְיִצְרָךְ הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ בְּפָנֵי הַצַּדִּיקִים".

ותמהו המפרשים על-כך. שכן, מדוע צריך **יצר הרע להישחט**? והלא זהו תפקידו שבגללו הוא נברא, להסית ולפתות את האדם לעבירה. אם כך, למה עתיד הוא להיענש?
ומבאר ה"אמרי יוסף", שכונת חז"ל באומרים ש"לעתיד לבוא, מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו", היא בעצם שה' יתברך, בזמן הגאולה, יוציא את האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**", וישאר השם "**סאל**", שהוא שם קדוש.

וכפי שובאר הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א ואמר, שהנה ידוע ששמו של **יצר הרע/מלאך המות** הוא "**סמאל**", אלא שהאות **מ'** משמו רומזת על **מות**, שכן זהו תפקידו של מלאך המות - להמית את האדם. אולם, לעתיד לבוא, כאשר יבוא משיח צדקנו, במהרה בימינו, יוציא הקב"ה את האות **מ'**, הרומזת ל**מות**, מתוך שמו של היצר "**סמאל**", וישאר השם הקדוש "**סאל**". ועל-ידי כך יתבטל ה**מות** מן העולם, ויקומו המתים לתחייה, כמו שאומר הנביא (ישעיה כה, ח): "בלע המות לנצח...", ובהמשך (שם כו, יט): "יחיו מתים נבלתי יקומו הקיצו ורננו שכני עפר".

לפי זה מפרש הרה"ק מהרי"א מקמארנא את הכתוב בתהילים (לד, טו): "סור מרע ועשה טוב". הנה, דוד המלך התפלל: "סור **מרע**" - דהינו, שתסור האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**" (שזהו החלק הרע שבקרב), ועל-ידי כך **ועשה טוב** - אזכה להופכו לטוב, על-ידי שיתגלה השם הקדוש "**סאל**" שבקרב.

ויש לומר, כי היות שמבואר בזהר הקדוש ובמדרשים, שלעתיד לבוא, באחרית הימים, דוד המלך עצמו יהיה מלך המשיח, ויחיה את המתים, על-כן התפלל דוד לפני הקב"ה: "**אתה סתר לי**" ראשי תיבות "**סאל**" - שאזכה לגילוי השם הקדוש "**סאל**", ואולם **מצר תצרני**(=תשמרני) - תשמרני מהאות **מ'**, הרומזת ל**מות** בשמו של היצר הרע (**סמאל**). וכל זאת במהרה בגאולה הקרובה, שהרי אז יוציא הקב"ה את האות **מ'** משמו של **סמאל**, כדי שיתגלה השם "**סאל**", ותבטל המיתה בעולם, ויקומו המתים לתחייה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) ויבני קרח לא מתו!"

מובא בספר "אגרא דכלה" להרה"ק בעל ה"בני יששכר" זיע"א: "שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א רמז על הכתוב, "ויבני קרח לא מתו" - דהינו, למרות שקרח שהיה **בעל המחלוקת**, מת ונבלע באדמה, עם כל זה "בני קרח" - "תלמידיו", **בעלי המחלוקת** שבכל דור ודור "לא מתו", כי בכל דור ודור ישנם מתנגדים **ובעלי מחלוקת**, שחולקים על הצדיקים, ההולכים בתוכם. בענין זה ראוי להביא את דברי רבנו יוסף חיים, בעל ה"בן איש חי" זיע"א, התמה על דברי הגמרא (עירובין מג): "הרוצה לידע כמה גובהו של דקל - מודד קומתו, וצלו, וצל קומתו - וידע כמה גובהו של דקל". דהינו, אם קומתו של האדם היא מטר ושבעים, וקומת הצל שלו היא שלשה מטרים וארבעים, כלומר שמידת הצל היא כפולה מהמציאות, על-כן ימדוד את מידת הצל של הדקל, ויחלקה בשנים, וקף ידע את גובהו של הדקל.

שואל על-כך הגאון ה"בן איש חי", בספרו "בן יהודע": וכי לצורך הדברים הללו ערף רב אשי את הש"ס? כדי שידע למדוד את גובהו של הדקל?! (וכי הש"ס הוא ספר מתמטיקה?). אלא, אומר ה"בן איש חי", שאין פונת הגמרא לגובהו של דקל כפשוטו. אלא הפונה היא, שצריך לבדוק את קומת הצדיק, הנמשל לדקל, כפי שנאמר: "צדיק כתר(=דקל) יפרח" (תהילים צב, יג). ולמה צריכים אנו לדעת למדוד את קומתם/גדולתם של צדיקים?

אלא מפני אותם "בני קרח", **בעלי המחלוקת**, שבאים ואומרים: וכי הרב הזה צדיק בכלל? וכי זה נחשב לגדול הדור? הלא זכורים לנו גדולי הדור הקודם... הם באמת היו גדולים וצדיקים. ואילו הרבנים האלה של היום לא צדיקים בכלל (חס ושלום)... ו"לבני קרח" אלו מתחסרת הגמרא ואומרת: הרוצה למדוד גובהו של "דקל"(=של הצדיק), שלא ישנה אותו לענקי הדורות הקודמים. אלא, קודם ימדוד את "קומתו" שלו, ואחר-כך את ה"צל" של עצמו - דהינו, את המעשים הטובים שלו. ובאופן יחסי אליו ימדוד גם את הצדיק, ואז באמת יראה עד כמה אותו צדיק הוא גדול באמת!
"שויתי ה' לנגדי תמיד"

רבי אברהם יצחק הכהן קוק, רבה הראשי של ארץ ישראל (לאחר מלחמת העולם הראשונה), נודע מנעוריו כשקדן מופלג, שאינו פוסק מגרסא(=לימוד תורה) אפילו לשעה קלה. בשנות לימודיו בישיבת וולוז'ין המהוללת, נהג רבי אברהם יצחק להתבודד באחת מפינות הישיבה עד שעה מאוחרת בלילה, שם למד בהתלהבות רבה פרקי הלכה ומוסר, לאורה של מנורת נפט קטנה. בתום לימודו היה מסיר את הזכוכית שעל-פני המנורה לפני שכבה את אורה. פעם בדקו אחריו, ומצאו שעל הזכוכית המפויחת היה רשום "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהילים טו, ח), כדי שבשעת הלימוד לא יסיח דעתו אף לרגע ממציאות ה' יתברך. **שבת שלום לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שלוש שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו" (ישעיה נז' יט')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:36 ר"ת 21:21

ערש"ק כ' תמוז תשע"ג (28.6.13)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר רבי שמעון בן לקיש: פינחס הוא אליהו" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

המאמר הוא לכבוד מלאך הברית, הוא אליהו הנביא, ולכבוד הכנסת שני נכדי לבריתו של אברהם אבינו (ב) – כ"א בתמוז, בסימן "אך טוב לישראל".

(ידוע ומפורסם, שאליהו הנביא בא לכל ברית מילה שעושים ישראל. ומקור הדבר ב"פרקי דרבי אליעזר" (פרק כט'): "נגלה עליו הקב"ה, ואמר לו: מה לך פה אליהו? אמר לו: קנא קנאתי לה' אלהי צבאות כי עזבו בריתך (=ברית המילה) בני ישראל. אמר לו הקב"ה: לעולם (=תמיד) אתה מקנא – קנאת בשיטים על גילוי עריות, שנאמר: 'פינחס... הטיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי'. וגם כאן אתה מקנא. חייך (=לשון שבועה) שאין ישראל עושין ברית מילה, עד שאתה רואה בעיניך. מכאן התקינו חכמים, שיהיו עושים מושב (=כסא) כבוד למלאך הברית (=הוא אליהו הנביא)".

על הברכה שאנו מברכים את התינוק לאחר קיום מצות המילה – "כשם שנכנס (התינוק) לברית, כן יכנס לחופה ולמעשים טובים" – שואלים חז"ל (הבעש"ט ר' ברוך ממעזביו זיע"א): הלא, לכאורה, יש לדקדק על לשון הברכה "כשם שנכנס (התינוק) לברית". הלא צריך לומר: "כשם שהכנסתיו לברית". שהרי, התינוק לא נכנס בעצמו לברית, אלא האב הוא זה שמכניס את בנו בבריתו של אברהם אבינו.

ובאור ענין זה הוא על-פי הכתוב בגמרא (מנחות מג'): "בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ, וראה עצמו עומד עירום, אמר: 'אוי לי שאעמוד עירום בלא מצוה'. ופיון שנוזר במילה שבבשרו – נתישבה דעתו. לאחר שיצא, אמר עליה שירה, שנאמר: 'למנצח על השמינית...'. – מזמור לדוד על מילה, שנתנה בשמיני...".

והענין הוא, כי כאשר יתבונן האדם על כל המצות שהוא מקים במשך חייו, יראה שבפעם אין לו אפילו מצוה אחת, שאותה הוא מקים בשלימות וללא שום פניה ונגיעה. (אם לשם כבוד, או כדי לקבל את שכרה לעולם הבא וכו').

אולם, יש מצוה אחת שהאדם מקים בשלימות, והיא – מצות המילה. שהרי, את מצוה זו מקים האדם בהיותו תינוק בן שמונה ימים, שאז אין לו דעת, וברור שאין לו שום פניה או נגיעה, כדי לקבל עליה שכר או כבוד. לכן התכונה הגמרא: "בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ" – דהינו, כאשר נכנס דוד המלך לפשפש במעשיו, ולרחוץ ולטהר עצמו מכל עונותיו (פדרך הצדיקים, שתמיד עושים חשבון נפש עם עצמם). "ראה עצמו עומד עירום" – דהינו שבגדל ענותנותו ראה עצמו עירום, בלא שום מצוה שתהיה בשלימות ובלי פניה. על-כן אמר: "אוי לי שאעמוד עירום בלא מצוה" – אוי לי, שביום הדין אעמוד לפני בית דין של מעלה, עירום ללא אף מצוה אחת שהיא בשלימות.

אולם, "פיון שנוזר במילה שבבשרו – נתישבה דעתו". שכן, מצות מילה שהאדם עושה בהיותו קטן ובלי דעת היא מצוה בשלימות, ללא שום נגיעה ופניה של כבוד או שכר.

לפי זה מבואר היטב, מדוע אין אנו מברכים "כשם שהכנסתיו לברית". שהרי, יתכן ולאבי התינוק יש נגיעה או פניה לשם שכר וכדומה. מה שאין כן לתינוק עצמו, שבודאי לו אין שום פניה. ולכן אנו מברכים "כשם שנכנס (התינוק) לברית". כלומר, כשם שהתינוק עצמו נכנס לברית, בלי שום פניה, שהרי ברור שאין לו דעת, "כן יכנס לחופה ולמעשים טובים" – שיוזכר גם לעתיד לבוא לקים את מצות ה' בשלימות, וללא שום פניה ונגיעה. ויש עוד להוסיף מה ששנינו בגמרא (קידושין כט'): "תנו רבנן: האב חייב בבנו – למולו, ולפדותו וללמדו תורה... למולו מנלן (=מהיכן אנו למדים שהאב חייב למול את בנו?), דכתיב: 'וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים'".

לפי זה, יש לנו לחקור חקירה גדולה: האם מצות המילה היא על התינוק עצמו, ומאחר ואין הוא יכול לקימה מצד המציאות (שהרי הוא קטן ובלי דעת), לכן חייבה התורה את אביו להיות השליח למול את בנו, ואז נחשב

כְּאִילוֹ הַתִּינּוֹק קִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה. או, שְׁמִצּוֹת הַמִּילָה כָּלֵל אֵינָנָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק עֲצֻמוֹ, שֶׁהָרִי הוּא קָטָן, וְאֵינוֹ מְחוּיָב בַּמִּצְוֹת, וּבַהֲכֶרֶחַ הַמִּצְוָה הִיא עַל הָאֵב וְלֹא עַל הַבֶּן.

וְנַחֲלֵקוּ חוֹ"ל בְּעֵנִין זֶה. אוֹלָם, יֵשׁ לוֹמֵר לְפִי מָה שֶׁבְּאַרְנוּ לְעֵיל, שֶׁהַמִּצְוָה הִיא עַל הַבֶּן. שְׂכֵן, בְּפִרְכָּה, אָבִי הַתִּינּוֹק לֹא אוֹמֵר "כִּשֶׁם שֶׁהַכִּנְסָתִי לְבְרִית", אֲלֵא אָנוֹ אוֹמְרִים בְּפִרְכָּה "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס לְבְרִית" – דְּהֵינּוּ, שֶׁהַתִּינּוֹק נִכְנַס לְבְרִית מְכוּרַח הַיּוֹתוֹ חָיֵב בַּמִּצְוֹת הַמִּילָה.

וּמֵבִיא לָזֶה הַ"חֲמִדַת יִשְׂרָאֵל" רֵאִיָּה בְרוּרָה, וְאוֹמֵר, שֶׁהָרִי יְדוּעַ שֵׁישׁ תְּרִי"ג (=613) מִצְוֹת בַּתּוֹרָה. וְכֹאֲשֶׁר הַתִּינּוֹק מְקִיִּים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי שֶׁנִּשְׁאַרוֹ לוֹ לְקִיִּים תְּרִי"ג מִצְוֹת פְּחוֹת אַחַת – כְּלוֹמֵר, תְּרִי"ב מִצְוֹת, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת בְּרִי"ת. וְלָכֵן, מְדוּיָק מְאֹד מָה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס לְבְרִית", דְּהֵינּוּ, לְאַחַר שֶׁהַתִּינּוֹק קִיִּים מִצְוֹת הַמִּילָה נוֹתְרוֹ לוֹ עוֹד "בְּרִית" מִצְוֹת לְקִיִּים. וּבְאַמַּת הוּא נִכְנַס וּמִתְחַיֵּב בְּעוֹד בְּרִי"ת מִצְוֹת. וּמִכַּאֲן רֵאִיָּה, שֶׁמִּצְוֹת הַמִּילָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק וְלֹא עַל הָאֵב.

וּכְפִי דְבָרֵי הַ"חֲמִדַת יִשְׂרָאֵל": "וְדַע, שֵׁישׁ לְהֵבִיא עוֹד רֵאִיָּה דְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים, שֶׁעִיקָר מִצְוֹת מִילָה הִיא עַל הַבֶּן (=הַתִּינּוֹק) – אֲלֵא שֶׁהַתּוֹרָה מְנַתֶּה אֶת הָאֵב לְהִיּוֹת הַשְּׁלִיחַ שֶׁל הַבֶּן בְּקִיּוֹם הַמִּצְוָה. וְזֹאת, מִמָּה שֶׁפְּתַבּוּ הָרֵאשׁוֹנִים אֶת הַטַּעַם שֶׁמִּצְוֹת מִילָה נִקְרָאת בְּרִי"ת, כִּי יִשְׁנֶן בַּתּוֹרָה תְּרִי"ג מִצְוֹת, שְׁמוּטָלַת עַל הָאָדָם הַחוּבָה לְקִיִּימָן. וְכִשְׁנוֹלֵד הַתִּינּוֹק, וּמְקִיִּים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי קִיִּים (מִצְוָה) אַחַת, וְעַדִּין נִשְׁאַרוֹ לוֹ לְקִיִּים עוֹד תְּרִי"ב מִצְוֹת, כְּמִנְיַן בְּרִי"ת. (וְנִשְׁאַרוֹ לָנוּ תְּרִי"ב מִצְוֹת מִלְּשׁוֹן רִיב, כִּיּוֹן שֶׁעֲתָה לְאַחַר הַמִּילָה, יִצְטָרֵף הָאָדָם לְרִיב וְלִהְלַחַם כְּנֶגֶד הַיָּצֵר, כְּדִי לְקִיִּימָן).

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וְיִכְפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כַּה' יג') (אוֹמְרִים חוֹ"ל: "פִּינְחָס זֶה אֱלֹהֵיו")

בְּזִמְנֵן שֶׁמַּלְכוּת אֶפְרַיִם מְנַעוּ אֶת בְּרִית הַמִּילָה, עָמַד אֱלֹהֵיו וְקָנָא קִנְיָה גְדוּלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיֹּאמֶר קָנָא קִנְיָתִי לְה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, כִּי עָזְבוּ בְרִיתִךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְאוֹתָר אֲנִי לְבַדִּי". אָמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵיו: חִיָּד (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים בְּרִית הַמִּילָה, עַד שֶׁאַתָּה רוֹאֶה בְּעֵינֶיךָ. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵיו, שִׁיְהִיָּה נֹכַח בְּכָל בְּרִית וּבְרִית, אָמַר אֱלֹהֵיו לְקַב"ה: אַתָּה יְדַעְתָּ שֶׁאֲנִי מְקַנָּא לְשִׁמְךָ יִתְבָּרַךְ, הִנֵּה, אִם בְּעַל הַבְּרִית יְהִיָּה בְּעַל עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכַל לְסַבּוֹל לְהִיּוֹת שָׁם? מִיָּד הַבְּטִיחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּכְפֹּר לְבַעַל הַבְּרִית עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו! הַמְּשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵיו, וְאָמַר לְקַב"ה: וְאוֹלֵי יְהִיָּה הַמוֹחֵל בְּעַל עֲבִירָה? מִיָּד הַבְּטִיחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּכְפֹּר גַּם לוֹ! וְהַמְּשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵיו: וְאוֹלֵי יְהִיָּה בְּקֹהֶל עוֹבְרֵי עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכַל לְסַבּוֹל זֹאת? וְשׁוֹב הַבְּטִיחוֹ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּכְפֹּר גַּם לְכָל הַקֹּהֶל כְּלוֹ. וְעַנְיָן זֶה, שֶׁהַקַּב"ה מְכַפֵּר לְכָל הַקֹּהֶל הַמְּשִׁתַּתֵּף בַּמִּצְוֹת בְּרִית הַמִּילָה, רְמוּז בְּפִסּוֹק: "תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וְיִכְפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

"הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"

לְהֵלֵךְ סִיפּוֹר מוּפְלָא, שֶׁהוּבָא בְּסִפּוֹר "זִקְנִיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ", שֵׁישׁ בּוֹ כְּדִי לְלַמְּדֵנוּ עַד כְּמָה הָיָה נוֹשֵׂא הַדְּאָגָה לְזוֹלַת בְּרֵאשׁ מַעֲנִים שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים. וְכֵן מְסַפֵּר הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל, בְּעַל "נִזְר הַקְּדוֹשִׁים": "בְּעַת שֶׁהֵייתִי הַמְּרָא דְאַתְרָא בְּעִיר כּוֹיֵדָאן, מְקוֹם מְגוּרֵי שֶׁל "הַחֲזוֹן אִישׁ", נִכְנַס אֵלַי "הַחֲזוֹן אִישׁ", כְּשֶׁהָיָה אֲזִי אַבְרָךְ צְעִיר, שֶׁאֵף אַחַד (וְגַם אֲנִי) לֹא יָדַע עַל גְּדֻלּוֹתָיו, וְהַחֵל לְדַבֵּר אֵתִי בְּדַבְרֵי תוֹרָה. לְאַחַר מִכּוֹן פָּנָה אֵלַי, וְהַצִּיעַ לִי לְלַמּוֹד עִמּוֹ בְּחִבְרוּתָא, אֵךְ בְּתַנְאֵי שֶׁאֵף אַחַד לֹא יָדַע עַל-כֵּן. הַסְּפָמְתִי לְתַנְאֵי זֶה, וּמֵאַזּ לְמַדְנוּ בְּיַחַד. וְאֲנִי, הַמְּרָא דְאַתְרָא שֶׁל הָעִיר כּוֹיֵדָאן, הֵייתִי תַלְמִידוֹ שֶׁל הָאֲבְרָךְ הַגָּאוֹן, שְׁלִימִים נִתְעַלָּה וְהָיָה לְ"חֲזוֹן אִישׁ". זֹכֵר אֲנִי שֶׁכָּל הַקֹּהִלָּה תָּמְהוּ עַל-כֵּן, וְשֶׁאֵלוֹ אוֹתִי, "מָה יֵשׁ לָרֵב עִם הָאֲבְרָךְ הַמוּפְלָא הַזֶּה...?". אֵךְ אֲנִי הֵייתִי מוֹכֵרַח לְשִׁתּוֹק.

בְּאַחַת הַפְּעָמִים סִפֵּר לִי הָאֲבְרָךְ ("הַחֲזוֹן אִישׁ") עַל יַעֲקֹב הַפְּחַח, שֶׁהוּא חוֹלָה, וְצָרִיכִים אָנוּ לְלַכֵּת לְבַקְרוֹ! אָמַרְתִּי לוֹ, שֶׁאֲצַלְנוּ הַמְּרָא דְאַתְרָא אֵינוֹ נוֹהֵג לְלַכֵּת אֶל בְּתֵי הָאֲנָשִׁים כָּלֵל. וּבְעוֹדֵי מְשִׁתָּהָה כִּיֵּצֵד הוּא יוֹדַע מְשִׁלוֹמוֹ שֶׁל אָדָם פְּשוֹט כְּפַחַח, אָמַר לִי: "יִרְאֶה כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח מְזַלְזֵלַת בְּבַעֲלָהּ, וּמִתּוֹךְ כֵּן נוֹצֵר מִצָּב שָׁבוּ "שְׁלוֹם הַבֵּית" הַחֵל לְהַתְרוֹפֵף, וְהַעֲנִין מִדְּרָדֵר וּמִסְתַּבֵּף. עַל-כֵּן, בְּהַזְדַּמְנוֹת זֹו שֶׁיַּעֲקֹב הַפְּחַח חוֹלָה, אִם נִלְךְ שֶׁיִּנְנוּ לְבַקְרוֹ, הָרִי כְּתוּצָאָה מְכֻפָּה, מִהַנְדִירוֹת שֶׁל הַדְּבַר, יוֹצֵר רַעַשׁ גְּדוֹל בְּעִיר מִבִּיקוֹר הָרֵב, וְהָיָה לְאַשְׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח כְּבוֹד גְּדוֹל, שֶׁהַכֵּל הוּא לְכַבּוֹד בְּעַלָּהּ, וְכֵן תִּדְעַה הִיא לְהַעֲרִיךְ אוֹתוֹ כְּרֵאוּי, וְהַשְׁלוֹם בְּבֵית יָשׁוּב עַל כְּנוֹ"י". "וְאֲנִי" – סִכֵּם הַגָּאוֹן – "מוֹל הַסֵּבֵר נוֹרָא הוּד שְׁפָזָה, לֹא יְכוּלְתִי לְעַמּוֹד מְנַגֵּד, וְאֲכֹן הִלְכְנוּ יַחְדָּיו אֶל יַעֲקֹב הַפְּחַח. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר "הַחֲזוֹן אִישׁ" כֵּן הָיָה. כָּל הָעִיר רַעֲשָׁה מִהַבִּיקוֹר שֶׁלָנוּ, וְאַשְׁתּוֹ כְּמוֹכֵן לֹא חִדְלָה לְדַבֵּר וְלִהְתַּפְּאֵר בְּפָנֵי כָּלֵם עַל הַבִּיקוֹר הַחֲשׁוֹב שֶׁזָּכָה בְּעַלָּהּ עַל-יְדֵי רַב הָעִיר". וְסִיִּים הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל: "וּמִנִּי אֲזִי שׁוֹרֵר שְׁלוֹם-בֵּית אֲמִיתִי בְּבֵיתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הַפְּחַח..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שלוש שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו" (ישעיה נז' יט')

פרשת השבוע: פינחס

כניסת השבת: 19:21

יציאת השבת: 20:36 ר"ת 21:21

ערש"ק כ' תמוז תשע"ג (28.6.13)

הפטרה: "דברי ירמיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"תחת אשר קנא (פינחס) לאלהיו". "לאלהיו", אותיות לאלהיו

אמרו חז"ל במדרש (ילקוט פרשת פינחס): "אמר ריש בן לקיש: פינחס זה אלהיו. אמר לו הקב"ה (לפינחס): אתה נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה (במעשה זמרי בן סלוא) – (לכן) לעתיד לבוא אתה הוא שעתידי לתן שלום ביני ובין בני, שנאמר (מלאכי ג', כג'): 'הנה אנכי שלח לכם את אלהי הנביא לפני בוא יום ה'... והשיב לב אבות על בנים'".

בענין זה מביא לנו ה"מגלה עמוקות" דבר פלא נחמתי, "או תרצה". הנה, על הכתוב: "ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו", פרש רש"י, שהסיבה שעשו נקרא כך: "לפי שהיה נעשה ונגמר בשערו כבן שנים הרבה". ופרש הרשב"ם, ש"עשו" הוא מלשון "עשוי", כי הוא היה עשוי, שהיה בעל שער כבן שנים הרבה. (פרשו חז"ל, שסימני גדלות תלויים בשערות שבגוף. וכאשר נולד עשו "כלו כאדרת שער", הרי הוא עשוי ונגמר). אם כך, יש לנו לשאול: אם עשו הרשע נולד עשוי, מדוע לא נקרא הוא בשם "עשוי"?

ותרץ ה"מגלה עמוקות" ואמר, שבתחילה אכן נקרא עשו בתואר "עשוי". אך, לאחר מכן, יעקב לקח ממנו את האות י, וצרפה לשמו, וזהו שרמו לנו הכתוב: "וידו (של יעקב) אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב". דהינו, ידו של יעקב אחזת בעקב/בסוף שמו של עשוי – שהיא האות י – כדי להוציאה משם. ולאחר שהצליח יעקב אבינו להוציאה, נקרא שמו של "עשוי" בשם עשו.

והרמוז כאן הוא, ש"ידו" הם אותיות יוד. וזאת, כדי לומר לה, שיעקב הוציא את האות י מעשו, ועל-כן "ויקרא שמו יעקב" – הקב"ה קרא את שמו יעקב, שהוא צירוף של "יעקב" עם י (על שהוציאה יעקב מעשו). שהרי, שמו של יעקב היה צריך להיות "יעקב", על שאחו בעקב עשו. אבל, מפיון שהוציא את האות י מעשו, נקרא שמו יעקב.

ומוסיף על-כך ה"מגלה עמוקות" ואומר, בשם ספר "הפליאה", שלעתיד לבוא יוציא אלהיו הנביא גם את האות ו' משמו של עשו, וישאר מעשו עש (עש=זחל קטן שלא נראה לעין). וזאת, כפי שרומז הכתוב (ישעיה נז', ט'): "הן כלם כפגד יבלו, עש יאכלם". (ורומז הכתוב בתיבה "יבלו", שהיא אותיות "בלי ו"). דהינו, עשו ישאר גם ללא האות ו'. (ר' משה יבניאלי).

ואולם, את אותה האות ו' שיוציא אלהיו מעשו הוא ימסור ליעקב אבינו, ושמו יהיה מלא – "יעקוב" – כמו שכתוב (ויקרא כו', מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב". ופרש רש"י, שבחמשה "יעקוב" – כמו שכתוב (ויקרא כו', מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב". ופרש רש"י, שבחמשה מקומות נכתב יעקוב מלא, עם ו', ובחמשה מקומות כתוב אלהיו חסר, בלי ו' (=אלהיו). וזאת, כדי לרמוז לנו, שיעקב אבינו לקח ערבון – את האות ו' מאלהיו – עד שיבוא אלהיו ויבשר את גאולת בניו של יעקב.

הנה, מבואר מדברי רש"י הקדוש, שיעקב אבינו נטל משכונ/ערבון מאלהיו – את האות ו'. ולכן נקרא אלהיו בחמשה מקומות בשם "אלהיו", ואילו יעקב נקרא בחמשה מקומות בשם יעקוב. כל זאת, כדי להבטיח שאלהיו הנביא יוציא לעתיד לבוא את האות ו' משמו של עשו, וישאר מעשו עש.

וזהו שאמר יעקב אבינו לעשו הרשע (בראשית לג', יד'): "יעבר נא אדני לפני עבדו...עד אשר אבא אל אדני שעירה". שכן, "אבא אל אדני שעירה", סופי תיבות אלהיו, לרמוז על המשכון של האות ו' שנטל יעקב מאלהיו, כדי להבטיח שאלהיו הנביא יוציא לעתיד לבוא את האות ו' משמו של עשו. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) ונתתה מהודך עליו

על הכתוב, ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון... ונתתה מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל, מפרש רש"י: "ונתתה מהודך, זה קרון פנים (=פנים קורנות, מאירות). 'מהודך', ולא כל הודך...".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע דקדק הקב"ה לומר למשה "ונתתה מהודך עליו", שמכאן משתמע שצריך הוא לתת רק חלק מהודו, ולא את כל הודו, כפי שפרש רש"י: "מהודך' ולא כל הודך?" וצריך גם להבין על איזה הוד של משה מדובר כאן?

תחילה, נקדים להביא מה ששנינו בגמרא (שבת פח): "דרש רבי סימאי: בשעה שהקדימו ישראל 'נעשה לנשמע' באו ששים ריבוא של מלאכי השרת, (ו)לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים – אחד כנגד 'נעשה' ואחד כנגד 'נשמע'. ופיון שחטאו ישראל (בעגל) ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופרקום, שנאמר (שמות לג, ו): 'ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב'... אמר רבי יוחנן: ופלן זכה משה ונטלן... אמר ריש לקיש: עתיד הקדוש-ברוך-הוא להתזרין לנו, שנאמר: 'ופדויי ה' ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם'".

בענין זה אומרים חז"ל, שכאשר ירד משה מן ההר, פגש את אותם מלאכי חבלה שבאו ולקחו מישראל את העדנים. מיד גער וננף בהם משה, ומגערתו נבהלו מלאכי החבלה, וברחו ממנו. אולם, תוך כדי מנוסתם הפילו מידם את כל הכתרים/העדנים שלקחו מעם ישראל. כאשר ראה משה כך, קבץ את כל הכתרים וחזר אל הקב"ה. אמר לו: רבוננו של עולם, אלו הכתרים שקבצתי – שלי הם או של ישראל? אמר לו הקב"ה: שלך הם, פיון שיש לי דין, שאם באו אנשי חיל לעיר, ושבו את שללה, ובא גיבור אחד והציל מידם את השלל – הרי הם שלו. כאשר שמע משה כך, נטל את כל הכתרים והניחם בראשו. וזהו שכתוב: "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל...". (וברור שמדובר בכתרים/עדנים רוחניים וזכיים). ומזה קרן עור פניו של משה, עד שהיה צריך לשים עליהם מסוה, כפי שכתוב: "וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו...ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה".

והנה, כאשר אמר הקב"ה למשה, שלא הוא יכניס את ישראל לארץ, אלא יהושע, מיד התפלל משה רבנו: "יפקד ה' אלהי הרוחת לכל בשר איש על העדה...". ופרש רש"י: "רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך, (ש)דעתו של כל אחד ואחד (מישראל)...אינן דומין זה לזה. (על-כן) מנה עליהם מנהיג, שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

וצריך להבין ענין זה. שכן, איך יוכל מנהיג ישראל להבין ולסבול כל אחד ואחד משש מאות רבוא בני ישראל? ומצינו על-כך רעיון נשגב של הרה"ק רבי חיים מקוסוב זצ"ל זיע"א, בספרו "תורת חיים", שם הוא מבאר, שמה שזכה משה רבנו להשיג כל אחד ואחד מישראל לפי דעתו, הוא מחמת שקבל מהם את האורות, הם הכתרים/העדנים שהיו בתחילה על ראשם של ישראל, ואבדו להם בחטא העגל.

ומעתה יש לומר, כיון שמשה רבנו התפלל לפני הקב"ה, שישים וימנה מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד מישראל לפי דעתו, הנה על-כן צוה אותו הקב"ה "ונתתה מהודך עליו", ופרש רש"י: "זה קרון פנים". כלומר, שגם יהושע יזכה לקרון עור פנים מאותם הכתרים/העדנים שנטלו מבני ישראל בעון חטא העגל, כדי שגם יהושע יזכה להשיג ולסבול כל אחד ואחד מישראל לפי דעתו. אלו תוכן דבריו המתוקים של ה"תורת חיים".

"הוא דתן ואבירם קרואי העדה, אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח"

ידוע, כי הרבה צדיקים ציוו לתלמידיהם באזהרה חמורה, לכל יעונו בשום אופן להתערב במחלוקת, אלא יברחו ממנה כמטחוי קשת. אף הרה"ק, בעל ה"אמרי נעם" מז'דיקוב זיע"א, הזהיר כך את כל תלמידיו, והמשיל על-כך משל: האריה, מלך החיות, חלה פעם במחלה, שגופו הסריח בריח רע. הלך האריה אל הדב ושאלו: "האם מריחים ממני ריח רע?". פתח הדב וענה לו: "אם כל האמת, אדוני המלך, מה אומר ומה אדבר, לצערנו אכן נודף ממך ריח רע". מיד צוה האריה לקרוע את הדב, על שמעו לדבר כך אל המלך. המשיך האריה ושאל את הגדי, אם יש ממנו ריח רע? כראות הגדי את משפט הדב, שקר, ואמר שאין זה נכון כלל, ואין הוא מסריח. ולא עוד, אלא שריחו הוא פריח השדה לשבח. כשמוע האריה את תשובתו, מיד שסע אותו כשסע הגדי, על שהוא חונף לו בדברי כזב. המשיך האריה והלך לשאול את השועל את שאלתו. אף השועל, בפקחותו, השתמט מלענות, אלא השיב לאריה: "יסלח לי אדוני המלך, כי חולה אני בחולי הצינון, ונחירי סתומים, ואיני יכול להריח ולהרגיש בכלום... ובכך סים הרה"ק בעל "אמרי נעם" זיע"א, ואמר לחסידיו: בזמנים אלו צריך כל אחד לסבול מחולי הצינון, ולא להריח כלום, כי חס ושלום מלהתערב במחלוקת, רחמנא ליצלן. שבת שלום לכל בית ישראל! לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקְרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתֵינוּ" (ישעיה נז' יט')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:21

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:36 ר"ת 21:21

ערש"ק כ' תמוז תשע"ג (28.6.13)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלִל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדִּיקָה... (תהילים קו', ל')

ה"דגל מחנה אפרים" אומר, שהקב"ה מנהיג את העולם הזה על-ידי צרופי אותיות התורה הקדושה, וכשאותיות אלה יורדות למטה, לעולם הזה, הן מצטרפות לפי מדרגת המקבלים. ומאחר שמאמו יתברך לא תצאנה הרעות, כמו שכתוב (איכה ג', לח): "מפי עליון לא תצא הרעות...". כל ההשפעות שמשיפע ה' יתברך משמים הן **חסד ורחמים** – אלא שבירידתן למטה, הן מתהפכות לפי מדרגת המקבלים: אם המקבלים הם עובדי ה' יתברך, אז הצרופים נשארים כפי שהיו למעלה, קרי **חסד ורחמים**. אבל אם הם וחלילה אין המקבלים ראויים לקבל את השפע היורד, מחמת רוע מעשיהם, כי אז מקבלות האותיות צרוף אחר, וה**חסד** הופך ל**דין**, ה**ענג** נהפך חס וחלילה ל**נגע** (אותן האותיות), ה**שפע** נהפך ל**פשע**, ר**צה** נהפך ל**צרה** וכו'.

אבל כשאדם חוזר בתשובה ומתפלל אל ה' יתברך, או הולך לתלמיד חכם כדי שיתן תיקון לנשמתו ויתפלל עבורו, הרי הוא מחזיר את צרופי האותיות כפי שהיו למעלה, ל**חסד ולרחמים**, וכך מבטל הוא את הדין. וזהו שנאמר "ואיש חכם יכפרנה" – דהינו, אותו חכם וצדיק, על-ידי התיקון שנותן לאדם הוא מכפר עליו, ועל-ידי כך מבטל מעליו את הגזירה.

על-פי זה יאיר לנו להבין, מדוע זכה פינחס לכהונה, כמו שאמרו חז"ל (זבחים כג'): "לא נתכהן פינחס, עד שהרגו לזמרי". שהרי, פינחס הפך את מידת ה**דין לחסד ורחמים**, כשהרג את זמרי. ומאחר וידוע, שהכהן הוא איש **חסד**, כמובא בזהר הקדוש (חלק א', רנז) על הכתוב: "וללוי אמר תמיד ואוריד לאיש חסידך", על-כן ראוי פינחס לכהונה – על שעורר את ה**רחמים** על ישראל. וזהו שכתוב: "וירא פינחס...ויקח רמח בידו", "רמח" אותיות "רחם", שעורר **רחמים** על ישראל, והתבטל ה**רוגז**. ועל-כך נאמר: "ברגז רחם תזכר, ברגז אהבה תזכר". (ולכן כתוב במדבר יח, יד): "וילאמר ה' אל אהרן (הכהן)...כל חרם בישראל לך יהיה". "חרם" אותיות "רחם" – מכאן, שהקב"ה נתן לכהנים את הכח להפוך את ה"חרם" ל"רחם").

לפי זה יתבאר היטב מה שכתוב: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם". דהינו, פינחס שנה את צרוף האותיות "קנאה" ל"נאקה", שהוא לשון תפילה, כמו שכתוב (שמות ו, ה'): "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי". ועל-ידי שהפך פינחס "קנאה" ל"נאקה", בכו ישראל ("והמה בכים") ונאנחו על חילול ה' הנורא של ראש שבט בישראל (זמרי בן סלוא, שחטא עם המדינית). ואכן, עלתה נאקתם השמימה, ונהפך ה**דין לרחמים**.

על-פי זה יבואר גם הכתוב בתהילים (קו', ל'): "ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם". דהינו, כמו שהצדקה מצילה ממות ("וצדקה תציל ממות" (משלי י', ב)) – כך, במעשהו, כאשר עצר פינחס את המגיפה, ובטל את המות – נחשב לו הדבר בבחינת צדקה, כמו שאומר הכתוב: "ותעצר המגפה ותחשב לו לצדקה".

והביא על-כך ה"תפארת שלמה" רמז נפלא בפרשת "שקלים", על הכתוב: "זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל", ואמר, שהנה, "מחצית" הם אותיות המלה "חי" והמלה "מת", כאשר האות **צ'** מפרידה ביניהן. והרמז הוא, שעל-ידי ה**צדקה**, הנרמזת באות **צ'**, מתהפך ה**דין לרחמים**, ומכריע את הפך לצד ה"חי", ולא לצד ה"מת", חלילה. וזהו שכתוב: "השיב את חמתי" – "חמתי" אותיות "חי" ואותיות "מת". כלומר, בתחילה האותיות "חי" היו מרוחקות זו מזו, והאותיות "מת" קרובות זו לזו, מחמת הגזירה על מעשה זמרי. אולם, פינחס השיב את "חמתי" – קרב את האותיות "חי", ורחק את האותיות "מת", על-ידי תפילה ("ויעמד פינחס ויפלל"). ומעשה זה נחשב לו לצדקה. שכן, בכך שהוא הכריע לצד החיים, הושבה החמה ונעצרה המגיפה בישראל, וזכו הם לחיים. וזהו שכתוב: "ותחשב לו לצדקה". דהינו, כשם שהצדקה מהפכת מות לחיים, כך מעשה פינחס גרם

להפוך את הגזרה של "מת" ל"חי". ויש לומר, שעל-כך נאמר (ישעיה מד, כב): "מחיתי כעב פשעך וכענן חטאותיך שובה אלי כי גאלתיך". "מחיתי" – שקרב את האותיות "חי", והרחיק את האותיות "מת", ובכך ויכפר על בני ישראל". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"

על דברי הנביא ישעיה (ד, ו): "וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר", אומר ה"מנחת יצחק", שהסכה מסמלת את עשית וקיום תרי"ג המצות. שהרי, כל היושב בסכה – כיושב תחת כנפי השכינה, כמו שאומר הזוהר הקדוש (קג, ב): "בשעה שהאדם יושב בסכה, שהיא "צלא דמהימנותא" (=צל האמונה), השכינה פורסת את כנפיה עליו". (וברור הוא, ששיבה במחיצת השכינה אפשרית רק על-ידי קיום תרי"ג המצות). והנה, כידוע, קבלנו מאבינו שבשמים רמ"ח(=248) מצות "עשה", ושס"ה(=365) מצות "לא תעשה" – וביחד תרי"ג(=613) מצות, שעליהן אמרה התורה, שאין להוסיף או לגרוע מהן, כמו שכתוב (דברים ד' ב): "לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם, ולא תגרעו ממנו, לשמר את מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם". (ועל-כך רמז הכתוב (בראשית כז, מ): "והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך". שהנה, אף כשמוסיפים עוד מצוה אחת לתרי"ג(=613) המצות, ומקבלים תרי"ד(=614) מצות, נחשב הדבר לפריקת על. ועל-כך רמז הכתוב "כאשר תריד" – כאשר אתה מוסיף עוד מצוה, ומתקבל "תריד" מצות, הרי זה כאילו "ופרקת עלו (של הקב"ה) מעל צוארך". ועל-כך מזהיר אותנו הנביא, "וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור". דהינו, צריך לשמור את כל תרי"ג(=613) המצות בשלימות, (שעל-כך כאמור רומזת הסכה), ואסור להוסיף או לגרוע מהם. שכן, הם ה"צל(=השמירה)...מחרב, ולמחסה ולמסתור" מהיצר הרע, המחפש להפיל אותנו ברשתו. ולכן, אם מחסירים מצוה אחת מרמ"ח(=248) מצות "עשה", מקבלים "זרם" (247=) מצות. ואם מוסיפים מצוה אחת לרמ"ח המצות, מקבלים "מטר" (249=) מצות.

וזהו שרמזו הנביא, "וסכה תהיה לצל(=לשמירה)...מזרם וממטר". כלומר, הקפדה על שמירת כל תרי"ג המצות – לא להוסיף ולא לגרוע – היא השמירה מ"המים הידונים" (=מזרם וממטר) של העולם הזה. והנה, זמרי רצה לזכות ולבטל את מצות "עשה" של "קדשים תהיו" (=דהינו "היו פרושים מן העריות", רש"י), ולעשות מרמ"ח(=248) המצות, רמ"ז(=247) מצות. (ענין זה רמזו גם בשמו. שכן, "זמרי" הוא לשון בריתה, כמו שאנו אומרים לפני קריאת תהילים "לזמר עריצים ולהכרית הקוצים"). ואולם, פינחס, שידע כל זאת, לקח בידו "רמח", לרמוז על רמ"ח(=248) מצות "עשה", ודקר בו את זמרי, כמו שכתוב: "וירא פינחס בן אלעזר...ויקח רמח בידו...וידקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה". וזאת, כדי להחזיר את רמ"ח מצות "עשה" לשלימותן.

ועל-כך קבל פינחס שכר מהקב"ה, את ה"שלוש", כפי שכתוב: "לכן אמר הנני נתן לך את בריתי שלום". דהינו, אתה חרפת נפשך, כדי להחזיר את השלימות לרמ"ח מצות "עשה", לכן, מידה כנגד מידה, שכרך יהיה שלום. (ראוי להוסיף כאן מה שאמרו חז"ל (הרבי מלובלין), שבשעת המעשה היה פינחס קורא "קריאת שמע", שיש בה רמח(=)248 תיבות(=מלים). וזאת, כדי לתקן את הפגם של זמרי, שכאמור בטל אחת מ-רמח(=)248 מצות ה"עשה". ויש לומר, שכיון שמעשה זמרי היה פריקת על שמים, קרא פינחס "קריאת שמע", שהיא קבלת על מלכות שמים – כדי לתקן את מעשה זמרי. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם"

פעם אחת, בערב יום הכיפורים, כאשר עמד ה"שרף", רבי אורי מסטרליסק זיע"א, להתפלל תפילת מנחה, היה תלמידו יהודה צבי (הרה"ק מסטרטין) הולך בבית המדרש בהתלהבות עצומה. פתאום הרגיש הוא צורך עז לשאוף טבק. וחפש וחפש טבק, ולא מצא, ומיד הרגיש בחסרון התלהבותו. ראה זאת אחד החסידים החשובים, ר' אברהם שמחה מגאליגי זצ"ל, ומיד הביא לו טבק, והשיב את נפשו. רבי יהודה צבי הכיר לו טובה על-כך, ואמר לו: "בעבור שהשבת לי את רוחי, אראה לך דבר נפלא". והעביר מטפחת על עיניו של ר' אברהם שמחה. באותו רגע נגלה לעיניו של ר' אברהם שמחה, עמוד אש ענקי הבוער עד לב השמים, ליד עמוד התפילה באותו מקום שהתפלל ה"שרף". ועוד הבחין הוא שכל בית המדרש היה מלא בנשמות של נפטרים. כשראה זאת מיד נפל והתעלף מפחד. כשחזרה אליו רוחו, מיד העביר רבי יהודה צבי את המטפחת על עיניו, והנה כבר לא ראה דבר.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקָרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאתָיו" (ישעיה נז' יט')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס

כְּנִיַסַת הַשַּׁבָּת: 19:21

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:36 ר"ת 21:21

ערש"ק כ' תמוז תשע"ג (28.6.13)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לִכֵּן אָמַר: הַנְּנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה' יב')

על הכתוב "לִכֵּן אָמַר: הַנְּנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אומר רבי יונתן בן עוזיאל: וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מְלָאךְ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבָּיֵן, אִיךְ נִלְמַד הַדְּבָר שֶׁפִּינְחָס יִחִיָּה לְעוֹלָם וְלֹא יָמוּת, מֵהַפְּסוּק "הַנְּנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"? רַבְּנוּ בַחַיִּי מְבִיא בְּאוֹר עַל שְׂאֵלָה זוּ בְּדֶרֶךְ רִמּוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "שְׁמַעְתִּי שֶׁהַמְּלָה (=שְׁלוֹם) (הִיא) נוֹטְרִיקוֹן שְׁלֹא לָמוּת" – וְזֶה מִחֻזַּק (אֶת) קְבֻלַּת רו"ל (=חז"ל) פִּי פִינְחָס זֶה אֱלִיהוּ".

וְאֵילּוּ הִגִּה"ק מֵהַרִּי"א אֶסְאֵד וְצ"ל, בְּסִפְרוֹ "יְהוּדָה יַעֲלֶה", אֹמֵר: הִנֵּה, יָדוּעַ מִחֻז"ל שֶׁהָאָדָם מוֹרְכָב מְאַרְבָּעַת יְסוּדוֹת: **אֵש**, רוּחַ, **מַיִם וְעֶפֶר**. וְכֵן יָדוּעַ, שֶׁהַמִּיתָה בָּאָה עַל הָאָדָם מִפְּאַת (=בְּגִלָּל) הַתְּגַבְרוֹת הַיְסוּדוֹת זֶה עַל זֶה, כְּגוֹן: הָאֵשׁ הַמְתַּגְּבֶרֶת עַל הַמַּיִם, אוֹ הַמַּיִם הַמְתַּגְּבְּרִים עַל הָאֵשׁ, וְכוּ'. וְהִנֵּה, אֱלִיהוּ הַנְּבִיא זָכָה לַחִיּוֹת לְעוֹלָם, מִכִּיּוֹן שֶׁאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו הִתְמַזְגוּ בְּמִיּוּג שְׁלֵם וּבְשְׁלוֹם, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוֹת שֶׁל יְסוּד אֶחָד עַל מִשְׁנֵהוּ, וְלִכֵּן מְמִילָא לֹא חָל עָלָיו הַמּוֹת. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַקַּב"ה: "הַנְּנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – אַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו יִחִיו בְּשְׁלוֹם זֶה עִם זֶה, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוֹת הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, וּמְמִילָא לֹא יָמוּת, וְיִחִיָּה לְנֶצַח.

וְכֵן נֹאמַר עַל פִּינְחָס (מֵלֹאכֵי ב', ה'): "בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם" – כְּלוּמָר, בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ, לָתֵת לּוֹ חַיִּים נְצַחִיִּים, עַל-יְדֵי שְׁנַתְתִּי לּוֹ אֶת הַשְּׁלוֹם בְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו – **אֵש**, רוּחַ, **מַיִם וְעֶפֶר** – כְּדִי שְׁלֹא יִתְגַבְּרוּ יְסוּדוֹתָיו הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי – וְכֵךְ יִחִיָּה לְעוֹלָם. וְכָל זֹאת, רַק כְּדִי לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֲמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכָה... זְמַרֵי בֶן סְלוּא... וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה... כְּזָבִי בֵּת צוּר" (כה' יד-טו')

עַל פְּסוּק זֶה אוֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי יֵשׁ כָּאֵן פְּלִיאָה גְדוֹלָה: מְדוּעַ בְּסוֹף הַפְּרָשָׁה הַקּוֹדֶמֶת, פְּרִשְׁת "בְּלֶק", כְּשֶׁמְסוֹפֵר עַל הַעֲזוֹן הַחֲמוּר שֶׁל זְמַרֵי עִם הַמְּדִינִית, הַעֲלִימָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֶת שְׁמֵם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא, וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמְּדִינִית...?" וְאֵילּוּ כָּאֵן, דּוֹקָא אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר נִהְרָגוּ שְׁנֵיהֶם (=הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה) עַל-יְדֵי פִינְחָס, רַק אִזּוֹ נִזְכְּרָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְגַלּוֹת לָנוּ אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכָה... זְמַרֵי בֶן סְלוּא... וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכָה... כְּזָבִי בֵּת צוּר".

בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ "עֲרַבֵי נַחַל", מוֹסְבֵר עַל-כֵּךְ בְּאוֹר נִפְלָא, עַל-פִּי דְבַרֵי חז"ל בְּעֵנֵין "חִיבוּט הַקְּבֵר": הִנֵּה, אֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל", לְאַחַר מִיתָתוֹ שֶׁל כָּל אָדָם, בָּא הַמְּלָאךְ הַמְּמוּנָה אֶל הַקְּבֵר, וְשׂוֹאֵל אוֹתוֹ שֵׁם מָה שְׁמוֹ. אִם אוֹתוֹ אָדָם הָיָה רָשָׁע בְּחַיָּיו, אֵינּוּ הוּא זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, וְאִזּוֹ מְכַהוּ אוֹתוֹ הַמְּלָאךְ, וְחוֹבְטוֹ. וְזֶהוּ מָה שְׁקוֹרָאִים חז"ל "חִיבוּט הַקְּבֵר". וְאִם כֵּךְ, צָרִיכִים אָנוּ לְהִבָּיֵן עֵינֵין זֶה, מְדוּעַ הַרְשָׁע שׁוֹכַח פְּתָאוּם אֶת שְׁמוֹ?

וּמְבָאָר זֹאת הַ"עֲרַבֵי נַחַל", עַל-פִּי הַפְּסוּק בְּסִפְרֵי בְּרֵאשִׁית (ב', יט'): "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לּוֹ הָאָדָם, נֶפֶשׁ חַיָּה – הוּא שְׁמוֹ". אֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל": צָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, כִּי שֵׁם הָאָדָם הוּא שְׁרֵשׁ הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵן צִנּוּרוֹת, אֲשֶׁר מֵהֵן יוֹרֵד שְׁפַע הַחַיִּים לְאָדָם, וְהוּא, הָאָדָם, מְקַבֵּל אֶת חַיּוֹתוֹ מְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ. וְזֹאת כְּפֻנַת הַפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב', יט'): "נֶפֶשׁ חַיָּה (=כָּל חַיּוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם), הוּא שְׁמוֹ" (=הוּא מְקַבֵּל מִשְׁמוֹ).

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל": כְּשֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת, הוּא מְגַדִּיל אֶת חַיּוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלִכֵּן אוֹתָם צִנּוּרוֹת שֶׁל שְׁמוֹ מוֹרִידִים לְאָדָם יוֹתֵר שְׁפַע חַיִּים, וּמוֹסִיפִים כַּח כָּכֵל הַסּוֹכֵב אוֹתוֹ. אֲבָל, אִם חָס וְחָלִילָה הָאָדָם לֹא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, וְעוֹשֶׂה לְהִיפֹךְ – אִזּוֹ כְּכֹל שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה רָשָׁע יוֹתֵר, וּמוֹסִיף עוֹד עַל חַטָּאוֹ, הוּא מְאַבֵּד אֶת שְׁפַע הַחַיִּים שֶׁל צִנּוּרוֹת שְׁמוֹ, וְלִבְסוֹף מְאַבֵּד הוּא גַם אֶת הָאוֹתִיוֹת עֲצָמָן. וּבְסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר, בְּעַל כּוֹרְחוֹ, הוּא מַתְּ וְנֶאֱבָד מִן הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁנִּפְסְקוּ/נִכְרְתוּ צִנּוּרוֹת שְׁמוֹ, אֲשֶׁר מֵהֵם יֵרֵד לּוֹ שְׁפַע הַחַיִּים.

וְלִכֵּן אוֹתוֹ רָשָׁע בְּקֵבֶר אֵינּוּ זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, שְׁכֵן, מַחְמַת (=בְּגִלָּל) רָשָׁעוֹתוֹ, אֲבָד הוּא אֶת אוֹתִיוֹת שְׁמוֹ – וְלִכֵּן חוֹבֵט

בו אותו המלאך הממונה.

והנה, ידוע, שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו הסנהדרין (=בית הדין באותה תקופה) **ממיתים** בארבע מיתות בית דין, הכתובות בתורה (סקילה, שריפה, הרג, חנק). ועל-ידי כך, שאותו חוטא **מת** כדת וכדין, על-פי הפתוב בתורה הקדושה, זוכה הוא לכפרה על **עונותיו**, ועל-ידי כך, זוכה הוא בנוסף, שחוזרים אליו אותיות שמו, שאבד בגלל רשעותו. וכך היה עם זמרי בן סלוא, אשר חטא עם המדינית – שעל-ידי שנהרג על-ידי פינחס, התקדש שם שמים, והיה לו תיקון.

ומעתה מובן היטב, מדוע בתחילה, בעת המעשה של העבירה (בסוף פרשת "בלק"), לא הוזכר כלל שמו של זמרי בן סלוא – כי על-ידי גדל **החטא** שעשה – אבד על-ידי **רשעותו** את אותיות שמו. אך לאחר שבא פינחס, וקנא קנאת ה' צבאות, ועמד והרג את זמרי כדת וכדין, על-פי התורה הקדושה (סנהדרין פא): ש"הבועל ארמית (=אשה נכריה) – קנאים פוגעים בו". או אז חזרו אותיות שמו של זמרי למקומן, ורק אז הזכירה התורה את שמו, ככתוב: "ישם איש ישראל המכה... זמרי בן סלוא". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה"

מסופר על ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפעם נגש אליו תלמיד שאובחנה אצלו מחלה, שאימה על חייו, כדי לבקש ממנו ברכה. הוא ספר ל"חפץ חיים", שהרופאים כבר נואשו ממנו, ואמרו לו ולמשפחתו שהם אינם יודעים מזור למחלתו. ה"חפץ חיים" הקשיב לתלמיד הצעיר, ואמר לו, שיתן לו עצה למחלתו, בתנאי שלעולם לא יספר על-כך לאיש. כמובן שהתלמיד הסכים מיד.

ה"חפץ חיים" הורה לו ללכת לתלמיד חכם מסוים המתגורר בעירה קטנה, והוא יתן לו ברכה, ואכן כך עשה התלמיד. הוא מיד פנה לאותו תלמיד חכם, ותוך תקופה קצרה ובאפן לא יאומן הוא החלים ממחלתו. הוא המשיך בלימודיו בשיבה, ובסופו של דבר עקר מראדין, הקים משפחה, וכפי שהודרך, מעולם לא ספר לאיש אודות מאורעות אלה.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית, לא עלינו. עד מהרה התברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך מיד הוא נזכר בהבטחתו לחפץ חיים שלא לספר לאיש על דרך רפואתו, ולכן לא אמר דבר לאיש.

אולם, אשתו, שזכרה שפעם דבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר והחלים ממנה, נסתה לדובבו. אך בכל פעם שדברה על-כך הוא התחמק וסרב לדבר. ככל שנסה לערפל את דבריו, לחצה עליו אשתו שידבר, בתקווה שסודו יעזור להציל את חיי אחותה. וכך המשיכו אשתו וגם גיסתו, והפצירו בו מידי יום שיגלה להם את אשר קרה לו ואיך נרפא, אך הוא עמד בשלו והסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלות.

לבסוף נחלשה התנגדותו, והוא חשב באופן הגיוני, שאחרי כל-כך הרבה שנים שהוא כבר מלא אחר אזהרתו של ה"חפץ חיים" יכול הוא לגלות את סודו. ואכן ספר הוא לאשתו את אשר קרה לו, על הופעתו לפני רבו ועל עצת הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסוים בעירה קטנה הרחוקה מראדין. אשתו וגיסתו נתמלאו תקווה, אולי תהא זו הצלתן. אולם, זמן קצר לאחר-מכן החל פתאום להרגיש רע. הוא נבהל מאד, ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה"חפץ חיים".

הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדין, אל ה"חפץ חיים", שהיה אז זקן וחלש. ה"חפץ חיים" זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לסיפורו של האיש. ואז ענה לו ה"חפץ חיים" בשקט ולאט: "הלואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהיתה לך המחלה לראשונה, הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך כדי שתתרפא. היום כבר אני זקן מידי, ואינני יכול לצום כמו אז".

יהודים יקרים, שימו לב. לא רק שה"חפץ חיים" צם ארבעים יום לרפואתו של אותו התלמיד, אלא העמיד את הדברים בצורה כזאת שיראה כאילו הודות לברכתו של תלמיד חכם אחר נתרפא אותו התלמיד... אלו מנהיגיו של עם ישראל, אשרי העם שפכה לו... (מתוך "לקח טוב")

בס"ד לרפואה שלמה של ציון לוי בן אסתר. "שלוש שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו" (ישעיה נז' יט')

פרשת השבוע: פינחס

כניסת השבת: 19:21

יציאת השבת: 20:36 ר"ת 21:21

ערש"ק כ' תמוז תשע"ג (28.6.13)

הפטרה: "דברי ירמיה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן..." (כה' יא')

מעיר כאן רש"י, על-פי חז"ל: לפי שהיו השבטים מבזים אותו (=לועגים לפינחס): הראיתם בן פוטי זה (בן בתו של פוטיאל, ופוטיאל זה יתרו, חתן משה), שפטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל! לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. (פינחס הוא נכדו של יתרו, כפי הכתוב (שמות ו' כה)): "ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס". והנה על דברים אלה יש מקום לשאול: מה תשובה יש לדברי הגיוני של השבטים, בהבאת ייחוסו המשפחתי הרם של פינחס? אמנם מצד אביו הוא נכדו של אהרן הכהן, אבל מצד אמו פינחס הוא נכדו של יתרו, "שפטם עגלים לעבודת אלילים!"

אלא שנראה לומר כאן, שרבים משבטי ישראל היו מהרהרים אחרי מעשהו של פינחס, ואמרו: כלום יתכן שבן ישראל הורג אדם בלא משפט? וכיון שאיש זה תפס אומנותו של עשו ("ועל חרבך תחיה") – משמע שמפעפע בעורקיו דמו של אבי-אמו, הגוי, שפטם עגלים לעבודת אלילים! משום כך בא הכתוב ומיחס את פינחס בהדגשה מופגנת אחרי אהרן הכהן, שנודע בקרב הבריות "כאובה שלום ורודף שלום". בכך מעידה התורה שהתפרצותו הקנאית של פינחס לא נבעה, חלילה, ממניעים שליליים, אלא עלתה ובאה ממקור טהור ונזך, לקנא קנאת ה', ולקדש שם שמים ברבים.

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו..." (כה' יא')

אומרים חז"ל: בתיבת "מחצית השקל", האות האמצעית בתיבה היא **צ**, המהוה ראשי-תיבות למלה "צדקה". האותיות הסמוכות לה (במלה "מחצית") הן **ח** – (ה-ח' לפני ה-צ', וה-י' אחריה), ואותיות **מ** – (מ"ת רחוקות מהאות **צ** (אות **מ** בתחילת התיבה, ואות **ת** בסופה) – "מחצית"), וזאת פדי לומר לה, שעל-ידי נתינת צדקה יהיה האדם קרוב לחיים ורחוק מהמות, וכמו שאמר הכתוב: "וצדקה תציל ממות".

והנה פינחס הצדיק, הכניס את עצמו בסכנה לקנאות קנאת ה' צבאות. ואין לאדם צדקה גדולה מזו, ובזה "השיב את חמתו" (חמת הקב"ה מעל עמו ישראל). כלומר, השיב אותיות "חמתו", כי תיבת "חמתו" היא להיפך מתיבת "מחצית" (בתיבת "חמתו" אותיות **מ** – קרובות זו לזו, ומפרידות את אותיות **ח** הרחוקות). ואלמלא הוא לא היתה תקומה לישראל, חס ושלום. שכן במעשהו השיב (=שנה) את "חמתו" ל"מחצית", והפך ממות לחיים. "זאת עלת חדש בחדשו" (כח' יד')

אומרים חכמי ישראל: צריך אדם לחדש את ראש החדש בלבישת בגדים מיוחדים לכבוד היום הזה. שהרי, חדש הוא מלשון חידוש ושינוי, וסימן לדבר: "וחמש חלפת שמלת" (בראשית מה, כב). המלה "חמש" מרמזת בדרך של נוטריקון (=ראשי תיבות) למלים: חדש, מועד, שבת. בכל אחד מהימים הללו, צריך היהודי להתהדר בחליפות בגדים נאות וחגיגיות.

ואמנם כמה מגדולי ישראל – וביניהם הגאון רבי אליהו מוילנא – נהגו ללבוש בכל ראש חדש בגדי שבת, שכן בימים שבית המקדש היה קיים, נחוג היה היום הראשון בחדש בהקרבת מוספים, בסעודות חגיגיות, ובשאר גינוני יום-טוב. חסידים ואנשי מעשה, נוהגים לערוך בראש חדש סעודה חגיגית, ובה מושמעים דברי פיוט בשירה ובזמרה. רמז למנהג זה מצוי במלה "שיר", שאותיותיה הן: שבת, יום-טוב, ראש-חדש.

"ובחדש השביעי באחד לחדש... יום תרועה יהיה לכם" (כט' א')

על מצות תקיעת שופר בראש השנה, שנינו בגמרא (ר"ה, טז'): למה תוקעים בשופר של איל? – אמר הקדוש-ברוך-הוא: תקעו לפני בשופר של איל, כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני לפניכם

כאילו עקדתם עצמכם לפני. שואל על-כך המגיד רבי צבי הירש מואדיסלב: לכאורה, כדי להזכיר את עקידת יצחק, מן הראוי היה ליטול בראש השנה סכין ארוכה, והיא הייתה עשויה לשמש זכרון בולט יותר מן השופר... (בגלל רצונו של יצחק להישחט על-ידי הסכין על מזבח ה').
"בקנאו את קנאתי בתוכם..."

אומר ה"דרש משה", שעיקר הדבר שפינחס קבל עבורו שכר גדול וברית שלום, הוא משום שעשה דבר שהיה הקב"ה צריך לעשות, כמו שאומר רש"י: "בקצפו את הקצף שהיה לי (=הקב"ה) לקצוף".
ויש ללמוד מזה על מצות אחרות באופן כזה, שגם עליהן יש לתת מתן שכר כזה. הנה מצינו במצות צדקה, שאמרו בתלמוד (ב"ב, י'), ששאל טורנוסרופוס: אם ה' אוהב עניים, מדוע אינו מפרנסם? – והשיב רבי עקיבא: כדי שנוזקה אנו בהם, להינצל מדינה של גיהנם.

נמצא לפי זה, שבנדאי שעל הקדוש-ברוך-הוא לפרנס את העניים, אבל הניח לאדם שיעשה דבר שהיה הקב"ה צריך לעשות, מכיון שעל זה יש לאדם שכר גדול יותר. וזאת, אף שברור שהשם יתברך היה מפרנס את העניים – שהרי הוא הנותן להם לכל חי. והדבר דומה לילד קטן, הרוצה לסייע לאמו, והיא נותנת לו לשאת דבר קטן, שבפעם אינו מסייע לה בכלום. אבל הרצון של הילד הקטן הוא לסייע, וזה מראה את החביבות שהוא רוכש לאמו, וזו הנאה גדולה לאם. וכך הדבר במצוה שעושה האדם, מצוה שהשם יתברך היה צריך לעשות. (דרש משה) ובעשור לחדש השביעי הזה... ועניתם את נפשותיכם" (כט' ז')

אמרו חז"ל: "השטן" בגמטריה שס"ד (=364) – כמנין ימות השנה חסר אחד (בשנת החמה 365 ימים). והנה, כל ימות השנה יש רשות לשטן להשטין (=לקטר) על ישראל חוץ מיום אחד – יום הכיפורים. אמר לו הקב"ה לשטן: אין לך רשות ליגע בישראל. אף-על-פי-כן לך וראה במה הם עסוקים ביום הקדוש.
כיון שהולך ומוציא את ישראל כלם בתענית ובתפילה, לבושים בגדים לבנים ומעוטפים כמלאכי השרת, מיד חוזר בבושה ובכלימה. אמר לו הקב"ה: מה מצאת בבני? אמר לו השטן: הרי הם כמלאכי השרת, ואיני יכול ליגע בהם. מיד הקב"ה כובל את השטן בכבלים, ומבשר לישראל "סלחתי".
"ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח לה"

רמז על מה שאמרו חז"ל (ראש השנה יא'): "בניסן נגאלו (ממצרים), ובניסן עתידים להגאל", מופיע בכתוב: "החדש הזה לכם (=ניסן) ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה דברו אל כל עדת ישראל" – בדילוג של ארבע אותיות מתקבלת המלה "אליהו" – כדי לרמוז לנו שחדש ניסן מסוגל ביותר לגאולה, ומצוה לפרסם ענין זה, כמו שאומר המשך הכתוב: "דברו אל כל עדת ישראל". "דברו" – תודיעו ענין זה לכל ישראל (ב.צ.).
(ויש לומר שהדילוג של ארבע אותיות הוא מכיון שחז"ל (ברכות ד'), מכנים את אליהו הנביא בשם "אליהו בארבע". וזאת, כיון שאליהו הנביא היה כלול מארבע נשמות: נשמת פינחס, כמאמר חז"ל (מדרש שוחר טוב סג) "פינחס הוא אליהו", נשמת נדב, נשמת אביהוא, ונשמת עצמו – הרי לנו ארבע נשמות שאליהו הנביא היה כלול מהן, וזהו "אליהו בארבע" (ב.צ.).
"עון ביטול תורה" של הגאון מוילנא

פעם אמר רבי יוסף שאול נתנזון, שהיה רבה של לבוב, לתלמידיו: האם סבורים אתם שאני מתמיד גדול בלימוד התורה? אינכם אלא טועים, ואף שאני מקפיד כל ימי לעסוק בתורה בכל רגע פנוי שלי, עודני רחוק מלהשיג את השיעור הראוי להתמדה בלימוד התורה הקדושה. הוסיף ואמר רבי יוסף שאול לתלמידיו: בדורות האחרונים היה רק איש אחד, שהיה ראוי לתואר של "מתמיד מושלם" – הלא הוא הגאון רבי אליהו מוילנא, שלא קם כמותו מאז ועד היום הזה. אספר לכם על-כך פרט מדהים ששמעתי מזקני הדור בשנות ילדותי, וכך הם ספרו: לגאון מוילנא היה פנקס קטן, שבו היה רושם את הרגעים הספורים שבהם בטל עצמו מלימוד התורה. ומדי שנה בשנה, בערב יום הכיפורים, היה הגאון עובר על מה שרשם בפנקסו באותה שעה, ומחשב את הזמן שבטל עצמו מן התורה במשך כל אותה השנה, ושעה ארוכה היה בוכה ומתנדב על "עון ביטול התורה" שלו.

רבי יוסף שאול סקר במבט נוקב את תלמידיו הנדהמים, וסיים ואמר: לימים בדקו באותו פנקס של הגאון מוילנא ומצאו, שמעולם לא הגיעו כל אותם רגעים של ביטול תורה בשנה אחת, לזמן של שלש שעות... (הלואי עלינו!...) שבת שלום לכל בית ישראל!
נא לשמור על קדושת הגיליון!